

Naslov članka/Article:

Umeščanje trajnostnega razvoja v vzgojo in izobraževanje

Incorporating sustainable development in education

Avtor/Author:

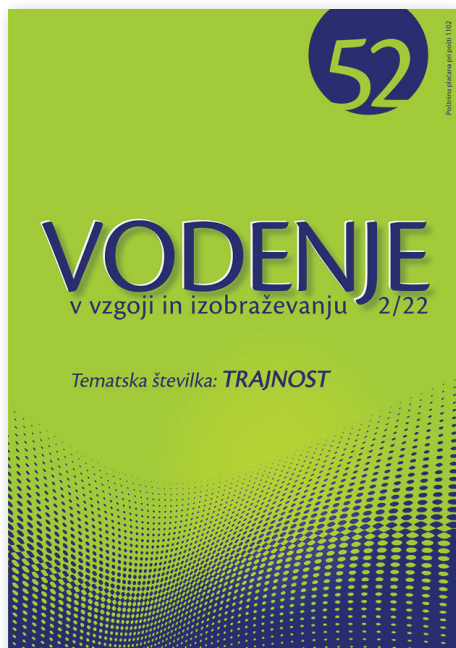
Francka Mravlje

DOI:

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Vodenje v vzgoji in izobraževanju 52 št. 2/2022, letnik 20

ISSN 1581-8225 (tiskana izdaja)

ISSN 2630-421x (spletna izdaja)

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2022

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/vodenje-v-vzgoji-in-izobrazevanju/>

Umeščanje trajnostnega razvoja v vzgojo in izobraževanje

O avtorici

Mag. Francka Mravlje je ravnateljica Osnovne šole Kajetana Koviča Poljčane.
francka.mravlje@gmail.com

Povzetek

V prispevku je predstavljen eden od možnih konceptov usmeritve znanosti, gospodarstva, pedagoške stroke, politike, javnosti, skratka celotne družbe v podporo vzgojno-izobraževalnim institucijam za integracijo trajnostnih vsebin in ciljev v pouk z namenom, da se poveča ozaveščenost mladih o pretirani porabi naravnih virov. Za prihodnost današnjih mladih je pomembno, da so usposobljeni za prepoznavanje podnebnih, družbenih in ekonomskih izzivov ter pripravljeni na ustrezno odzivanje nanje.

Ključne besede in besedne zveze

trajnostni razvoj | vsebine in cilji | nacionalni koncept (okvir) | sodelovanje vseh deležnikov v družbi

Incorporating sustainable development in education

Francka Mravlje, MS, Kajetan Kovič Poljčane Primary School

Abstract

The article presents one of the possible concepts of using science, economy, pedagogical profession, politics, public and the society as a whole to support educational institutions in integrating sustainable topics and goals in education with the aim of increasing the awareness of young people about the excessive use of natural resources. It is important for the future of youth, that they be educated and aware of climate, social and economic challenges and to be prepared to act accordingly.

Keywords

sustainable development | topics and goals | national concept (framework) | cooperation of all stakeholders in society

Zakaj je za doseganje trajnostnega razvoja šol potrebno sodelovanje vseh družbenih sistemov in podsistemov?

Šola je družbeni podsistem s ciljem, da skozi vzgojno-izobraževalni proces opolnomoči mlade za samostojno, odgovorno, ustvarjalno, inovativno in humano delovanje v družbi prihodnosti. Ob tem se pričakuje, da se bo hitro odzivala in prilagajala na spremembe, ki v družbi nastajajo zaradi razvoja tehnologije, napredka spoznanj v znanosti in spreminjanja hierarhije vrednot v družbi ... Še več, pričakuje se, da bo korektor vseh tistih pojavov, ki lahko ogrožajo blagostanje družbe v prihodnosti. Pri tem imajo različni deli družbe različne predstave o tem, kaj je potrebno spremeniti v izobraževanju. Šola je velik družbeni podsistem, v katerem se srečujejo najrazličnejši interesi, pričakovanja, zahteve vseh drugih podsistemov. Zato poteka spreminjanje pedagoških procesov počasi, usklajeno z vsemi drugimi deli družbe, politike in ekonomije. Skratka šola se lahko spreminja hitreje le ob družbenem konsenzu, kaj je pričakovano, in ob ustreznih podpori vseh drugih podsistemov. V 80. letih prejšnjega stoletja je znanost jasno zaznala, da človekov trenutni način delovanja in življenja sproža ogrožujoče podnebne spremembe, ki jih ne bo mogoče obvladati brez ozaveščanja, izobraževanja in krepitev vrednot trajnostnega delovanja skozi celotno vzgojno-izobraževalno vertikalo.

Trajnostna naravnost pa ni le ena od prečnih veščin, ki naj bi jih razvijali pri otrocih in učencih v vrtcih in šolah, pač pa tudi vrednota, ki zahteva razumevanje, izkušnje, ponotranjenje spoštljivega, skrbnega in zmernega odnosa do okolja in ljudi. To zahteva odpovedovanje nepotrebnim koristim v sedanjosti za preživetveno zadovoljevanje potreb prihodnjih generacij.

Skoraj takojšnje zadovoljevanje vseh mogočih potreb vsakega posameznika danes, zlasti v zahodnem svetu, nasprotuje nujnosti zmanjšanja potrošništva v korist prihodnjih generacij. Mladi danes poznajo le okolje, polno blagostanja, ki v resnici že deluje prej škodljivo kot zdravo in spodbudno. Še posebej zato, ker jim tovrstno življenjsko okolje v veliki meri onemogoča prevzemanje iniciative in aktivne vloge tako v družbenem kot materialnem okolju.

Trajnostna naravnost pomeni stalno in trajno iskanje odgovorov in temu ustrezno odzivanje na vprašanja, kot so podnebne spremembe, pretirana poraba energetskih virov, gospodarska nestabilnost, zmanjševanje živalske

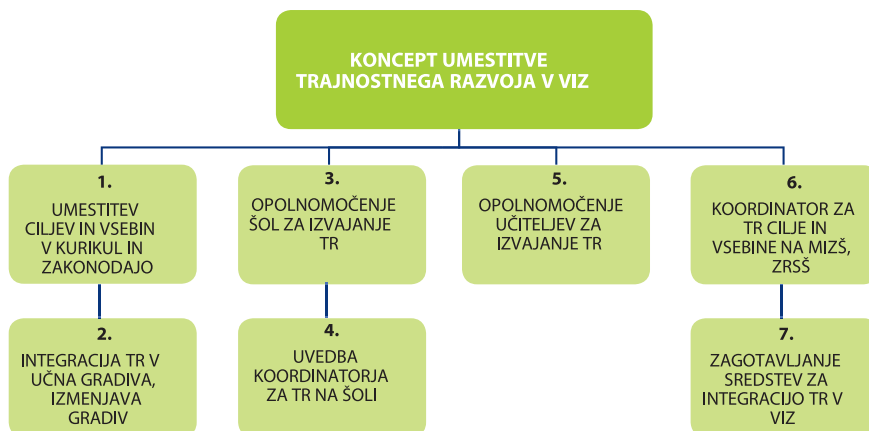
in rastlinske raznolikosti, migracije, raba in zastrupljenost tal, voda, socialna neenakost, medgeneracijska (ne)solidarnost ... Mnoga od teh vprašanj so nova in zahtevajo inovativne, še ne preizkušene odgovore. Pomembno je, da pri iskanju rešitev upoštevamo tudi, da bodo naše današnje odločitve vplivale na kakovost življenja naslednjih generacij.

Za ponotranjanje vrednot in iz njih izhajajočih trajnostnih ravnanj je potreben celovit koncept in iz njega izhajajoča strategija, ki vključuje vse dele družbe in mladim omogoča spoznavanje in razumevanje trajnosti v najrazličnejših življenjskih situacijah. Hkrati je potrebno upoštevati, da so trajnostni izzivi v različnih okoljih različno močno prisotni, kar pomembno vpliva npr. na razumevanje migracij ali socialno in ekonomsko neenakost ... Šole delujejo na okoljsko, ekonomsko, socialno specifičnem področju, kar sproža potrebo po njihovem samostojnem odločanju o trajnostnih vsebinah in ciljih, ki morajo biti v njihovem ospredju. Tako je npr. polovica našega podeželskega lokalnega okolja v Naturi 2000. To dejstvo pomembno določa trajnostne izzive tega lokalnega okolja v nasprotju s trajnostnimi izzivi v npr. določenem mestnem nezavarovanem okolju.

Zato v Sloveniji potrebujemo koncept vključevanja trajnostnega razvoja v vzgojno-izobraževalne ustanove, ki bo vključeval tako raznolikost okoljskih izzivov glede na potrebe lokalnega okolja kot temeljno skupno usmeritev celotne družbe k cilju zmanjšanja človekovega prekomernega vpliva na ravnovesje v naravi.

Koncept vključevanja trajnostnega razvoja v VIZ

Potem ko so svetovni voditelji na vrhu Združenih narodov leta 2015 sprejeli Agendo za trajnostni razvoj do leta 2030, so se Teichert idr. (2018) vprašali, kakšna finančna sredstva bodo potrebna za umestitev trajnostnega razvoja v šolski kurikulum na območju Nemčije. Za odgovor na to vprašanje so izoblikovali osem ukrepov, potrebnih za uspešno integracijo vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj v šolsko okolje. Zamisel je preprosta in pregledna ter jo je mogoče z določenimi prilagoditvami uporabiti tudi v našem okolju. Ena od teh prilagoditev za naše potrebe je, da naslovnega elementa modela ne obravnavamo kot samostojnega ukrepa, kot to naredijo avtorji.

Slika 1: Koncept umestitve trajnostnega razvoja v vzgojo in izobraževanje na območju Nemčije (Teichert idr., 2018, 22)

Avtorji navajajo, da v predlaganem modelu med ukrepi za uvajanje in izvajanje ciljev in vsebin trajnostnega razvoja v VIZ ni hierarhičnega odnosa, vsi ukrepi so enako pomembni. Nekateri so med seboj bolj soodvisni, drugi se nadgrajujejo. Prav tako ni določeno časovno zaporedje njihovega udejanjanja. Poudarjajo pa postopnost pri vključevanju sprememb na vseh nivojih izobraževanja, saj se le tako lahko vgradijo v vsakdanje prakse kot potrebne rutine trajnostnega razvoja (Teichert idr., 2018, 22).

Kako nam lahko predstavljen koncept pomaga pri umeščanju trajnostnih vsebin in ciljev v slovenskem izobraževalnem prostoru?

Vnos ciljev in vsebin trajnostnega razvoja v kurikulum in ureditev zakonskih podlag

V učnih načrtih je potrebno izpostaviti tiste učne vsebine in cilje, ki omogočajo sistematičen razvoj trajnostnega mišljenja po celotni vertikali. Ker gre za prečno veščino, je potrebno učitelje opolnomočiti za medpredmetno povezan pouk, uporabo sodobnih in tudi inovativnih pedagoških praks, kot

so formativno spremljanje, izmenjave učencev ..., ki omogočajo aktivno, izkustveno učenje.

Zakon o osnovni šoli že vključuje kot splošni cilj usmerjenost v trajnostno delovanje, potrebno pa je opredeliti tudi avtonomijo šol, uskladiti standarde in normative ter zakonodaje z drugih področij, da bodo šolam dopuščale več avtonomije pri doseganju trajnostnih ciljev (npr. področje sodelovanja z lokalnimi kmetijami na področju ravnanja z odpadki iz šolskih kuhinj ...).

Priprava ustreznih učnih gradiv v podporo trajnostnemu razvoju

Pripraviti in zbrati je potrebno različna učna gradiva in pripomočke za doseganje učnih ciljev s področja trajnostnega razvoja. V tem delu je za umeščanje trajnostnih vsebin v učna gradiva potrebno vključiti založbe šolskih učnih gradiv in strokovnjake s področja pedagogike, trajnostnega razvoja in prakse. Šole razpolagajo z različnimi gradivi, pripomočki, izkušnjami o procesih učenja, ki nastajajo:

– v okviru posameznih šol, ki se glede na interes in prepoznavanje potreb prihodnosti ter ob spodbudah v lokalnih okoljih ukvarjajo s trajnostnimi vsebinami in izzivi. Rezultati in gradiva večinoma ostajajo znotraj teh šol.

– v okviru nacionalnih in mednarodnih projektov (npr. Erasmus⁺, Pogum, Ekošola ...). Določena gradiva se objavljajo npr. na eTwinningu ali na spletnih straneh šol, kar je manj obiskano ali uporabljeno.

Zato ukrep predpostavlja tudi vzpostavitev skupne (nacionalne) platforme za izmenjavo učnih gradiv, pripomočkov, izkušenj, kjer se lahko šole srečujejo, povezujejo, izmenjujejo dobre prakse. Učitelji lahko izbirajo različna gradiva, pripomočke, načrtujejo procese, ne da bi začenjali vsako vsebino od začetka. Prav tako lahko takšna platforma ponuja možnost izmenjave učencev in/ali učiteljev med šolami, ki izvajajo podobne trajnostne vsebine ali povsem različne. Odločitve morajo biti prepuščene šolam, glede na potrebe.

Opolnomočenje šol in učiteljev za izvajanje vsebin in ciljev trajnostnega razvoja, koordinator za trajnost

Šole morajo trajnostne cilje in vsebine vključiti v svoje vizije in razvojni načrt šole. V letnem delovnem načrtu šole pa opredeliti vmesne, kratkoroč-

ne cilje vključevanja vsebin in ciljev trajnostnega razvoja v pedagoško delo, razširjeni program in dodatne obšolske dejavnosti. Učitelji v letnih pripravah načrtujejo vsebine, cilje in dejavnosti, znotraj katerih bodo uresničevali trajnostni razvoj. Pri tem imajo pomembno vlogo vodstva šol. Vodstva je potrebno opolnomočiti za vodenje za trajnostni razvoj. Naloga ravnatelja je, da usmerja in motivira vse zaposlene za trajnostna ravnanja in odzivanja. Prizadevanja za trajnostni razvoj mora s konsenzom sodelavcev vključiti v vizijo razvoja šole, v razvojni načrt šole (kot dolgoročni cilj), v letni delovni načrt šole (konkretizacija dolgoročnih ciljev), v načrt stalnega strokovnega izobraževanja, delo strokovnih aktivov, v (samo)evalvacijo dela šole. Predvsem pa mora skrbeti, da so učenci aktivno vključeni v vse dejavnosti trajnostnega razvoja, da doživljajo pozitivne posledice svojih dejavnosti, da uvidevajo, da lahko vplivajo na dogajanje v svojem okolju in širše. Zato morajo biti njihovi prispevki opaženi, cenjeni, nagrajeni (izpostavljeni in pohvaljeni).

Ravnatelj je pobudnik vključevanja in sodelovanja z lokalno skupnostjo, s starši in različnimi institucijami v okolju. Spremlja vnašanje trajnostnih vsebin in ciljev v vsakdanje šolsko delo, podpira povezovanje učiteljev v delovne skupine na domači šoli ali z drugimi šolami, srednjimi šolami, fakultetami, zavodi, društvi, podjetji ... Spodbuja in ustvarja pogoje za sodelovanje vseh zaposlenih v dejavnostih za trajnostni razvoj, organizira strokovne diskusije učiteljev, podpira dodatne projektne dejavnosti na šoli. Ustvarja pogoje za razvijanje učence se skupnosti, kritično refleksijo in usmerja učitelje k iskanju in preizkušanju inovativnih pedagoških postopkov ter k delitvi le-teh.

Spremlja uresničevanje nalog in organizira potrebne vire ali podporne dejavnosti za izvedbo nalog v letnem načrtu šole. Skrbi za sprotno in letno evalvacijo doseženih ciljev ter skupaj z zaposlenimi načrtuje nadaljnji razvoj trajnostne naravnosti v šoli in širši družbi.

Sodeluje z MIZŠ in po potrebi z drugimi pomembnimi odločevalci, in sicer tako, da posreduje odločevalcem utemeljene potrebe šole, vezane na pravna, organizacijska in finančna vprašanja, povezana z uresničevanjem nacionalnega koncepta in strateškega načrta šole za vključevanje trajnostnih vsebin.

Za uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja potrebujejo učitelji sistematično stalno strokovno izobraževanje, tako na področju novejših spoznanj znanosti o trajnostnih izzivih kot na področju didaktike. Vsak učitelj naj bi se vsaj na dve leti udeležil 8- do 12-urnega izobraževanja s področja trajnosti (Teichert idr., 2018, 17).

Za učitelja je pomembno tudi strokovno samoizobraževanje glede na preference in interese. Za področje trajnosti in njenih izzivov je pomembno, da ima do novejših znanstvenih spoznanj stalen dostop na dogovorjenem mestu. Odkritja v znanosti morajo biti učitelju dostopna v uporabnem strokovnem jeziku, ne v jeziku znanosti, ki za razumevanje zahteva specifična znanja. Na področju trajnostnih vsebin in izzivov so pomembne ugotovitve in spoznanja zelo različnih znanosti (okoljskih, ekonomskih, socialnih), ki so običajno tudi medsebojno prepletene.

Pri stalnem strokovnem usposabljanju učiteljev so lahko dobrodošli koordinatorji za trajnostni razvoj, ki spremljajo in usmerjajo učitelje v nadaljnja izobraževanja glede na njihovo poznavanje potreb zaposlenih, strateškega načrta šole, potreb učencev in lokalnega okolja. Hkrati so lahko tudi sami izobraževalci celotnih kolektivov, glede na potrebe posameznih (sosednjih, drugih) šol. Razvijajo lahko tudi mrežo multiplikatorjev za trajnostni razvoj. Na ta način lahko prihranijo sredstva za izobraževanja strokovnih delavcev.

Teichert idr. (2018, 15) predlagajo, da se za doseganje trajnostnega razvoja na šolah sistemizira delovno mesto koordinatorja za trajnost. Pri nas sta na ta način že sistemizirani delovni mesti ROID, ki prispeva h krepitvi digitalnih kompetenc učiteljev in posledično ali neposredno učencev, ter laborant, ki med drugim sodeluje pri izvajanju aktivnih oblik pouka pri naravoslovju. Koordinator za trajnost spodbuja, usmerja, podpira, svetuje in pomaga učiteljem pri uresničevanju trajnostnih ciljev v okviru pouka, spodbuja ozaveščanje o trajnostnih izzivih pri zaposlenih in učencih, koordinira trajnostne aktivnosti na lokalni, nacionalni, mednarodni ravni in tudi projektne dejavnosti na šoli. Ni potrebno posebej poudarjati, da potrebuje poglobljena znanja s področja pedagogike, didaktike in trajnostnega razvoja. Če hočemo v sistemu, ki se lahko spreminja le počasi, hitrejše učinke, je koordinator smiselna rešitev.

V sedanjem času je v šolah tako, da ravnatelj imenuje posamezne učitelje za vodje šolskih projektnih timov ali delovnih skupin za izvedbo posameznih nalog, tudi s področja vključevanja trajnostnih vsebin in ciljev v pouk. Običajno so to učitelji, ki jih področje zanima, se samoizobražujejo, podajajo pobude, načrtujejo dejavnosti, vabijo in vključujejo sodelavce k sodelovanju, organizirajo zunanje sodelavce ali samostojno pripravljajo delavnice za učence, sodelavce, sodelujejo z deležniki v lokalnem (ali širšem) okolju ... So motivirani, prizadevni, imajo podporo ravnatelja, tudi večine sodelavcev, vendar je njihova dodatna delovna obremenitev izjemna. Na šoli se pojavi težava neenakomerne porazdelitve dodatnih delovnih obveznosti. Manjka

pa tudi širina pogleda na trajnostne izzive, saj je posamezen učitelj običajno usmerjen v določen del trajnostnih vsebin ali v določeno dimenzijo trajnosti, praviloma v okoljsko. Izkušnje kažejo, da se tak posameznik v dveh, treh letih dodatnega dela utruji.

Z ustrezno usposobljenim in kompetentnim koordinatorjem za TR na šoli lahko dosežemo bistveno bolj sistematično uresničevanje trajnostnih ciljev in razvijanje trajnostne naravnosti.

Sogovorniki za trajnostni razvoj na MIZŠ, ZRSŠ in v drugih ustanovah

Že v začetku prispevka je bilo poudarjeno, da so spremembe v izobraževanju v veliki meri odvisne od drugih družbenih podsistemov. Za uspešno vključevanje trajnostnih ciljev in vsebin je smiselno šolam zagotoviti ustrezno usposobljene sogovornike tako na ZRSŠ kot MIZŠ. V Sloveniji že imamo izkušnje izvajanja večletnih projektov na šolah, kot so Linpilcare, Pogum, Formativno spremljanje ..., v katerih so bili šolam postavljeni skrbniki. Zunanji skrbniki, praviloma svetovalci ZRSŠ, so pomembna strokovna in motivacijska podpora pri uvajanju drugačnih, sodobnejših pristopov k učenju in poučevanju.

Prav tako šole potrebujejo sogovornika z ustreznim poznavanjem trajnostnih izzivov na MIZŠ in tudi drugih strokovnih, znanstvenih in gospodarskih ... ustanovah. Predvsem je pomembno, da razumejo potrebe šol (mladih), njihove razvojne predloge, inovativne rešitve in jim omogočijo preizkušanje idej in zamisli mladih v avtentičnem okolju.

Zagotavljanje ustreznih virov in sredstev za izvedbo trajnostnih vsebin in ciljev

Za delo koordinatorja (v kolikor bi bil sistemiziran), izobraževanje učiteljev, delavnice za učence, dodatne specifične učne pripomočke, prevoze učencev do različnih institucij in ustanov so potrebna dodatna finančna sredstva. Vir, ki ga šole potrebujejo za uresničevanje svojega poslanstva, je tudi dostop do različnih institucij in razvojnih modelov trajnostnega življenja in gospodarjenja. Za mlade je pomembno, da doživijo, vidijo, se preizkusijo, ovrednotijo inovativne rešitve za bolj gospodarno ravnanje z naravo in njenimi

viri. Danes jim je na razpolago zgolj manjčutno učenje in spoznavanje, npr. le ogled filma o posledicah gozdnega požara na Krasu in ne doživetje teh posledic v naravi ali celo enodnevna pomoč pri odpravi posledic (veščutno učenje). Kaj ga preprečuje? Naštejmo le nekatere ovire: mnogi zakonski predpisi (julija in avgusta so učenci na počitnicah, vprašanje vpliva na zdravje, ustreznost medicinske oskrbe na terenu, ustreznost in varnost opreme ...), materialne ovire (plačilo prevoza in bivanja) in seveda vprašanje sogovorništvu za organizacijo dejavnosti (kdo od strokovnjakov za trajnostni razvoj bi si po tej nesreči vzel čas, da mladim omogoči razumevanje dogajanja in jih vključi v avtentično izkušnjo odpravljanja posledic).

Šole nimajo posebnih sredstev za delo na področju trajnostnega razvoja. Financira se le projekt Shema šolskega mleka in sadja s strani Ministrstva za kmetijstvo in kot tak dosega zelen namen (povečanje uživanja mleka in sadja med osnovnošolci). Koordinator projekta na šoli spodbuja in pomaga učiteljem z idejami, gradivi, informacijami, občasnimi sporočili na oglasnih deskah, zanimivimi digitalnimi gradivi za razumevanje pomena uživanja mleka, sadja, zelenjave v okviru ur pouka, pri razrednih urah ali ob dnevnih dejavnosti.

Šole si finančna sredstva za izvajanje dejavnosti s trajnostnimi vsebinami zagotavljajo:

- s pomočjo lokalne skupnosti. Na tej ravni je pridobivanje sredstev odvisno od interesa in finančnih zmogljivosti posameznih občin.
- s pomočjo evropskih projektov. Na projekt se je potrebno prijaviti. Obstaja več razlogov, zaradi katerih šole ne morejo sodelovati v teh projektih. Prva ovira je vprašanje, ali šola izpolnjuje pogoje razpisa, druga je omejitev števila izbranih šol in tretja, ali je šola sposobna zalagati finančna sredstva.

Tako nimajo vsi učenci enakih možnosti spoznavanja in razumevanja trajnostnih vsebin in razvoja trajnostnih ravnanj.

Predstavljen koncept vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj je uporaben v funkciji:

- pripomočka za načrtovanje, spremljanje in nadgrajevanje udejanjanja trajnostnih vsebin v šoli. Na osnovi koncepta lahko vsaka šola izdelava svoj strateški načrt integracije trajnostnih vsebin, ob seveda nekaterih skupnih ukrepih, ki jih morajo v sodelovanju z vsemi šolami realizirati drugi deli družbe (stroka, politika, mediji ...).

- pripomočka za hiter pregled trajnostnih vsebin, ciljev in dejavnosti, ki si jih je šola zastavila, in oceno realizacije le-teh. Na ta način lahko šola ugotavlja, na katerih področjih trajnosti je bolj in na katerih manj aktivna, kar je dobra povratna informacija ravnatelju, koordinatorju za trajnostni razvoj, stroki in družbi.
- pripomočka za vzpostavljanje sodelovanja, povezovanja in mreženja šol. Šole lahko s pomočjo primerjave med strateškimi načrti drugih šol preverjajo, katere druge šole so aktivne in močne na področjih, na katerih bi same potrebovale ideje, podporo in svetovanje. Tako se spodbuja medsebojno mreženje, sodelovanje, izmenjava dobrih praks, svetovanje koordinatorjev za trajnostni razvoj z usposabljanjem multiplikatorjev. Za učence je lahko to dobra priložnost, da z medsebojnimi izmenjavami (npr. en teden bivanja učencev v drugem okolju) spoznavajo in se preizkušajo v razreševanju trajnostnih izzivov v drugih delih Slovenije. S tem bi pridobili izkustveno in avtentično priložnost razumevanja, kaj pomeni socialna, ekonomska in okoljska nepravilnost.

Seveda bi za to potrebovali skupno platformo, na kateri bi šole izmenjevale ideje, dejavnosti, priložnosti, ponudbe ali povabila za sodelovanje, učna gradiva in pripomočke.

Zaključek

Vnašanje trajnostnih vsebin in ciljev v pedagoški proces je v tem času še vedno povsem prepuščeno vsaki šoli posebej. Intenzivnost ukvarjanja s trajnostnimi temami je odvisna od zavedanja vodstev šol in učiteljev o pomenu trajnosti, od spodbud iz okolja in finančnih zmožnosti šol. Večina trajnostnih dejavnosti v šolah se nanaša na prepoznavanje in ukrepanje na področju okoljskih vplivov (dejavnosti za ohranjanje čiste narave, ugotavljanje kakovosti bližnjih voda, oblikovanje spodbud za ukrepanje lokalnih odločevalcev, postavljanje šolskih vrtov in drugih naravnih učnih okolij v okolici šole, recikliranje, upcycling, iskanje možnosti zmanjševanja količine prevzete in zavržene hrane, različne oblike medgeneracijskega sodelovanja, trajnostna mobilnost ...). Manj dejavnosti se nanaša na področje socialnih in še manj na področje ekonomskih trajnostnih izzivov. Glede na njihovo kompleksnost se praviloma v različnih strokovnih prispevkih, člankih in poljudnih medijskih prispevkih pojavljajo različne informacije in interpretacije istih dejstev, tudi nasprotujoče si. Za učitelja je pomembno, da pri delu z mladimi uporablja znanstveno utemeljene dokaze in spoznanja. Ker

se le manjši del znanstvenih ugotovitev prelije v pedagoško strokovno literaturo in jezik, se učitelji pogosto znajdejo v stiski, kateri vir je za njihovo delo dovolj zanesljiv. Iz istega razloga tudi težko prepoznajo napačne miselne koncepte pri učencih. Šole bi morale imeti ‚odprto povezavo‘ z znanstvenimi institucijami in strokovnjaki za pomoč in podporo pri udejanjanju ciljev TR.

Problematika trajnostnih izzivov je relativno mlada, zato je še toliko bolj pomembno sodelovanje različnih vrst znanosti, pedagoške stroke in odločevalcev, da se oblikuje skupen konceptualni okvir, v katerem je jasno opredeljena znanstvena in strokovna podpora učiteljem, časovni in finančni okvir. Vnašanje trajnostnih vsebin v pouk in spreminjanje odnosa do trajnostnih izzivov sta lahko uspešni le, če obstaja v družbi najširši konsenz, na izvedbeni ravni pa sodelujejo vsi deležniki.

Literatura:

- Teichert, V., Held, B., Foltin, O., Diefenbacher, H. (2018). Warum redet niemand über Geld? Vorschläge zur Finanzierung von Bildung für Nachhaltige Entwicklung in Schulen. Forschungsstätte der Evangelischen Studiengemeinschaft, Heidelberg.
- Zakon o osnovni šoli, Uradni list RS, št. 81/06, in spremembe.

